

Spoločné vyhlásenie predsedníctva AS VŠMU a vedenia VŠMU

Umenie patrí už storočia k nástrojom, ktorých najvýraznejším prejavom je tvorba a vlastnosť bytostne ju určujúca je práve jej sloboda. VŠMU, ako akademická inštitúcia, ktorej potreba vzniku pred viac ak 70-timi rokmi bola dôsledkom snahy profesionalizovať a kultivovať priestor slobodnej tvorby, mala ambíciu tento fakt realizovať nielen vo vzdelávacom procese, ale najmä otvoriť priestor k formovaniu budúcich tvorcov a umeleckých osobností. Aj pre tento silný osobný rozmer sa práve VŠMU mohla stať v roku 1989 podstatným elementom zásadných spoločenských zmien a ukázala, že hoci akademický priestor je a priori apolitickým, kľúčovým zmyslom umenia bola a je i spoločenská angažovanosť, reflexia, priama kritika a diagnóza spoločnosti.

Uvedomujeme si, že nebezpečenstvo zneužívania politickej moci a politizácie akademickej pôdy, ktoré sa takým zásadným spôsobom vyjavilo v texte navrhovanej novely vysokoškolského zákona, je tou diagnózou, o ktorej nie je možné mlčať a voči ktorej sa treba jasne ohraďiť aj na pôde akademickej.

Predsedníctvo Akademického senátu VŠMU v Bratislave a vedenie Vysokej školy múzických umení v Bratislave preto vyjadruje nesúhlas s novelou vysokoškolského zákona, ktorá vznikla bez transparentnej a otvorenej diskusie medzi predstaviteľmi Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a akademickou obcou.

Plne si uvedomujeme nebezpečenstvo zásadných zmien v organizácii a kompetenciách orgánov akademickej samosprávy, ktoré predkladaná novela naznačuje. Jej návrh tak pripravuje pôdu pre ohrozenie akademických slobôd, neopodstatnený vstup štátnej moci na akademickú pôdu, jej následnú politizáciu a výrazným spôsobom devastuje výdobytky spoločenských zmien, ktoré priniesol november 1989.

Vítame kroky ministerstva, že na stretnutí dňa 2. marca deklarovalo záujem viesť dialóg s predstaviteľmi orgánov reprezentácií vysokých škôl – Slovenskej rektorskej konferencie, Rady vysokých škôl a Študentskej rady vysokých škôl – a návrh novely prepracovať. Budeme veriť, že tento krok je signálom k tomu, že ministerstvo je ochotné vstúpiť do skutočnej diskusie, v ktorej navrhované zmeny budú transparentne artikulované a prijateľne zdôvodnené.

Konštatujeme však, že napriek otvoreniu dialógu s reprezentáciami vysokých škôl, zbaviť sa obáv pomôže len jasný krok k opusteniu od úmyslov, ktoré likvidujú základné princípy akademickej autonómie a samosprávy a vo svojej podstate neskrývane deklarujú záujem kontrolovať a ovládať apolitický priestor akademickej pôdy politickými nominantami.

V Bratislave, 4. marca 2021